

حاج محمد اسمعیل آقا - همان طوریکه گفته شد که بایست بحکومت اقتدار داده شود البته اقتدار تام داده خواهد شد که از همه تنظیم وادای وظایف و تکالیف خود بر آید .

وکیل التجار - در خصوص نظام مالی که در میان ملت هیجانی بیدار شده است خوب است که از طرف دولت اقدامی شود که این جمع در تحت اداره نظامی درآمد البته در موافق لزوم بدرود خواهند خورد .

رئیس - کلیه ترتیب نظام در این مملکت تغییر خواهد کرد انشاء الله آنوقت ترتیبات صحیحه داده خواهد شد

مجتهم السلطنه اظهار داشته - امروز راپورتی تلگرافی از استرآباد رسیده است قرائت کردند مشر باینکه بعد از آنکه احکامات در استرداد اسرا صادر شد پس از تحقیق معلوم گردید بیست و دو نفر از اسرا در نزد طایفه دوغی که مفاخر الملك رئیس آنها است می باشند مقرر شد مفاخر الملك برود بهرطوری امکان یابد آنها را مسترد دارد و در صورتیکه کوتاهی کنند دوازده هزار تومان بدهد و خود امیر اعظم هم اردوی منظم تشکیل داده سه روز قبل حرکت کردند بعد معلوم شد که مفاخر الملك بنای سرکشی را گذارده و خیال فاسد دارد و از طرف دیگر هم اکرم الملك ایضاً بنای سوار های فندرسکی باو ملحق شده تلگرافی هم خود امیر اعظم کرده که اشاعر بهمین مطالب داشت بلاواسطه باینکه اکرم الملك و مفاخر الملك باردوی امیر اعظم بر خورده و آذوقه اردو را گرفته اند

مجتهم السلطنه - امروز مخصوصاً اتابک اعظم رفتند تلگراف خانه ترتیباتی که لازم بود دادند مقصود از ارائه این تلگراف و راپورت این بود که مجلس محترم از این اقدامات صبوق باشد و انشاء الله بهمان ترتیبات رفتار خواهد شد و اگر نشد با استحضار مجلس اقدامات لازم خواهد شد

آقا میرزا محمود خوائساری - آن روز که در مجلس رای داده شد قرار نشد که بقوه قهریه اسرا گرفته شوند قرار شد اشخاصی که بانی این کار بودند پول بدهند تا اسرا مسترد شوند

رئیس - مگر آنروز در مجلس نبودید که مذاکره شد اگر بنا شد پول بدهند باید آن اشخاص که باعث بودند بامامور دولتی بروند اسرا را استرداد نمایند اما اگر از طرف دولت باید اقدام شود بقوه جبریه باید استرداد نمایند

مجتهم السلطنه - سابق این طور قرار داده شد مشه دیکیست و از این راپورت هم چنین معلوم می شود ولی ازین ترتیبی که حالا پیش آمده است بانتضای وقت و مصلحت باید اقدام کرد

دکتروالی الله خان معلوم است هر رئیس یک اندازه از حال مرئوسین خود مسبوق است و البته اجزای خودش را بهتر میشناسد ازقراریکه از این راپورت استنباط میشود اول این اشخاص مطیع فرمان بردار بودند ولی بعد نیمه قشون دیده بنای خودسری گذارده بایست این تعریک از طهران شده باشد حالا لازمست در احضار آنها اقدام شود از تعریکات تهران هم جلوگیری شود

حاجی محمد اسمعیل آقا - تا حال باندازه که به وزارت داخله تکلیف شده با آن حسن تدبیری که دارند انجام داده اند بعد ازین هم البته هرطور مصلحت بداند اقدام خواهند کرد معرکین راهم خودشان می شناسند جلوگیری هم خواهند نمود

صدیق حضرت - در خصوص آصف الدوله تا حال شروع با اقدام شده است یاخیر ؟

مجتهم السلطنه - بلی امروز مخصوصاً دستور الملک داده اند به وزارت عدلیه مشغول هستند حالا اگر لازمست از طرف مجلس هم ماموری برود که نظارت داشته باشد معین فرمایند، (درین موقع آقا سید محمد تقی تلگراف فوام الملك را خوانند که مشر بود باینکه دو شاه است مشغول خدمت هستم خلاف عمل رفتار نکرده بلکه کمال همراهی را از انجمن صلی نموده مغارج و کلانی را هم که باید به مرکز بیایند خود و فرزندان متعل شده ام چند روز است بواسطه اشتباه کاری که نمودند از خدمت دیوانی استفاداده و قبول هم شده است يك سؤال میشود که اگر يك نفر بخواهد بقانون مشروطیت بی طرفانه بکار های خود مشغول باشد میتواند یا باید بدون تحقیق اخراج شود اگر چنان است خوب است حلاقه بنده را بفرزند تابنده بروم در مالک دیگر

حاج محمد اسمعیل آقا - این راییکه مجلس در باب احضار او داده مناقات با مقاصد ازم ندارد خوب است هجانه حاضر شوند همین مقاصدم مجری خواهد شد

(در این موقع تلگرافی را که متولی باشی قم اظهار داشته بود آقا سید محمد تقی قرائت داشتند قریب پانین مضمون بود اینکه دها گوهر احضار کرده بودند که بزیرات علیحضرت همایونی مشرف شوم البته اطاعت خواهم کرد اما چون از بدایت خود را درمزه حامیان این اساس می دانستم حالا که مراد عداد مستبدین میشوند نهایت تأسف را دارم باز هم امیدوارم بعد از تحقیق رفع این شبهات بشود

گفتند ایشان هم مثل قوام الملك بیایند تحقیق میشود البته در صورت خلاف رفع اشتباهم خواهد شد (در این موقع مجلس ختم شد)

مذاکرات روز یکشنبه بیست و هشتم ربیع الاول دار الشوری ملی
خلاصه مذاکرات روز شنبه ۲۷ را آقا سید محمد تقی قرائت کردند

وکیل التجار - سابقاً در خصوص قلعه زمان اجلاس مجلس شکایت کردیم و نتیجه نبخشیده بهمین ترتیب ماند تا اکنون میگفتیم مجلس کار ندارد ولی حالا خیلی کار داریم نظامنامه اساسی ناتمام مانده نظامنامه وزارت داخله هم طولانی است باید خوانده شود در روز دیگر هم نظامنامه وزارت عدلیه خواهد رسید اگر حالاً مجلس ما بدینمئوال که این چند روزه بگذرد بگذرد هیچ کاری از پیش نخواهد رفت لابد هر روزی از طرف وزارت داخله معارضان بمجلس میاید و بعضی راپورتها را اظهار جنماید بواسطه بعضی از مطالب اقتضای انعقاد کمیسیون سری هم میشود بدین ترتیب کاری انجام نخواهد یافت مسلم است این ترتیب و وضع منافی وقت مجلس است این لفظ وضعی الزامی انجام مطالب

صهیحست اینگونه راپورتها و مطالب باید راجع باشد بانجمنهای مخصوصی که منافی با وقت مجلس نباشد و آنها هم اعضاء انجمن باید بانتخاب اعضای مجلس باشد

دکتروالی الله خان - قانون هر مملکتی اینطور است که هر گاه از طرف یکی ازوزارتخانهها معاونی بفرستند و مطلبی اظهار شود در این موقع بایست کار مجلس را بتعمیق انداخت و بکار آن وزارتخانه پرداخت ولی باید کمیونی هم تشکیل داده شود که کار هر وزارتخانه هم در انجمن مخصوصی انجام پذیرد باین ترتیب رفع ایرادات شما میشود

وکیل التجار - هجانه ما کاری با خارجه نداریم مطابق این نظامنامه داخلی مجلس انعقاد کمیسیون نباید منافی با وقت مجلس باشد باید در خارج از مجلس کمیسیون منعقد شود

رئیس - در خارج معمول است بیعت هر از وزارتخانه کمیونی تشکیل میشود در اینجا بواسطه قلت اعضاء اقدام نشده حالاً کمیسیون هست یکمده معین میشوند که در مواقع لزوم بانجام مرجوعات وزارتخانهها بپردازند تا وقت مجلس عاقل نماند

وکیل التجار - مقصود بنده هم همین است یکی دیگر نیامدن یا دیر آمدن و کلاً است باید منشیان مجلس با کمال مواظبت حضور و غیاب و کلاً را اغتبار کنند تا آنها هم تکلیف خودشان را بدانند زیرا که فعلاً کار خیلی داریم

ادیب التجار - وقت حضور در مجلس معین نشد خوب است معین فرمائید

رئیس - وقت مجلس معین است دو ساعت بقرب باید حاضر شوند کراراً هم تکلیف شده ولی رعایت نکرده اند حالا خوب است متفقاً از این ترتیب تغلف نکنند

آقا میرزا محمود خوائساری مکرر در باب اغتشاش طهران صحبت شد ولی اقدام صحیحی بعمل نیامد وزارت داخله حالیه هم گویا از وضع اغتشاشات اطلاع ندارند پریروز سوارهای کشیکخانه در طرف دروازه قزوین نزاع نموده اند پریش هم در بازارچه نایب السلطنه سوار و سرباز نزاع کرده عاقبت ریخته اند و قهوه خانه را هم چاییده اند دیروز هم سیدی را در سمت سر قبر آقا زخم زده اند قریب پانصد نفر گویا امروز در مسجد شاه اجتماع نموده و مظلمند اعظم السلطنه هم آمده بود خورد بندهم رفتم زخم سر سید را دیدم خوب است بو وزارت داخله نوشته شود که سوار و سرباز از برای رفع فساد است نه تولید اغتشاش البته باید اقدامات لازم بعمل آید که رفع اینگونه از مفاصد بشود

سیدالاحکما - دیروز عرض کردم بعضی سئوالات ازوزارت جنگ دارم فرمودید لایحه نوشته شود اینک نوشته ام یکی از آن سئوالات در خصوص پلکونیک رئیسوزارتخانه است که ۲۸ سال است باین مملکت آمده و تصرفات و تعدیات زیاد نموده تا حال که تعدیات او بایل شاهسون بغدادی هم سرایت کرده

رئیس - این سئوالات را در خارج حاضر نمائید تا بو وزارت جنگ بفرستند روزی که معاون وزارت جنگ آمد گفتگو کنید (در این موقع شروع شد بقرائت نظامنامه وزارت داخله و بعد از آن مجلس ختم شد)